

ILMARISEN OSAVUOSIRAPORTTI 1.1.–30.6.2016

Sijoitusten tammi-kesäkuun tuotto oli -0,6 prosenttia (6,2 prosenttia vuoden 2015 vastaavana ajankohtana), sijoitusten markkina-arvo oli 35,7 (36,4) miljardia euroa.

Sijoitusten tuotto vuoden toisella neljänneksellä oli 0,8 (-0,8) prosenttia.

Vakavaraisuuspääoma oli 7 386 (9 087) miljoonaa euroa; 26,1 (33,2) prosenttia vastuvelasta ja 2,2 (2,4) -kertainen vakavaraisuusrajaan verrattuna.

Vakuutettujen lukumäärän, vakuutetun palkkasumman ja vakuutusmaksutulon kehitys oli yleisen suhdannetilanteen vuoksi vaatimatonta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vuoden 2016 alkupuoli oli sijoitusympäristön osalta haastava. Alkuvuoden pörssilaskun jälkeen toinen vuosineljännes alkoi positiivisessa vireessä alkuvuoden Kiinan kasvuun ja valuutan devalvoitumiseen sekä öljyn hintaan liittyvien huolien vaimentuessa. Öljyn hinta nousi 40 dollarista 50 dollariin vuosineljänneksen aikana.

Vähitellen sijoittajien huomio alkoi kuitenkin siirtyä kesäkuun lopulla pidettyyn Britannian EU-kansanäänestykseen kyselytutkimuksien osoittaessa, että maan

irtaantumisen riski on kasvamassa. Euroopan osakemarkkinat alkoivat liikkua kansanäänestyksen tulosten tahtiin ja äänestyksen Britannian EU-eroa kannattanut lopputulos käänsi vuosineljänneksen alusta kertyneen positiivisen sijoitustuoton lopulta lievästi negatiiviseksi. Punta suhteessa dollariin heikentyi kahdes- sa päivässä 11,2 prosenttia.

Britannian kansanäänestyksestä huolimatta maailman osakemarkkinat nousivat paikallisissa valuutoissa 1,4 prosenttia toisen vuosineljänneksen aikana. Saksan

kymmenen vuoden valtionkorko laski elvyttävän rahapolitiikan odotusten ja turvaavien sijoitusten kysynnän ajamana vuosineljänneksen alun 0,16 prosentista päätyen negatiiviseksi -0,13 prosenttiin.

Suomen talouden kehitys jatkui edelleen verraten heikkona alkuvuoden ajan. Tilastokeskus arvioi kokonaistuotannon olleen noin 1 prosentin kasvussa, mutta tavaravienti supistui edellisvuoteen verrattuna. Hitaan kasvun vuoksi myös työllisyyden kehitys oli heikkoa ja palkkasumman samoin kuin eläkemaksutulon kasvu pysyivät hitaina.

Työmarkkinajärjestöt saavuttivat kesäkuussa neuvotteluratkaisun kilpailukykysojimuksista, jonka mukaan osa työnantajien sosiaalivakuutusmaksuista siirtyy asteittain palkansaajien maksettavaksi vuosien 2017–2020 aikana. Tämän seurauksena työnantajien ja palkansaajien työeläkevakuutusmaksut muuttuvat. Hallitus on luvannut kompensoida muutoksesta aiheutuvaa nettoansioiden menetystä keventämällä ansiotuloverotusta. Työmarkkinaratkaisussa sovittiin lisäksi siitä, että palkkoihin ei tule lainkaan yleiskorotuksia vuonna 2017 ja että vuosityöaikaa pidennetään 24 tunnilla.

TULOS JA VAKAVARAISUUS

Vuoden 2016 ensimmäinen vuosipuolisko oli sijoitusmarkkinoilla epävarmuuden leimaama. Ilmarisen sijoitukset tuottivat tammi-kesäkuussa -0,6 (6,2) prosenttia, minkä seurauksena vakavaraisuus heikentyi hieman. Vakavaraisuus säilyi kuitenkin edelleen vahvana. Vakavaraisuuspääoma oli kesäkuun lopussa 7 386 (9 087) miljoonaa euroa. Se oli 26,1 (33,2) prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuvelasta ja 2,2 (2,4) -kertainen verrattuna vakavaraisuusrajaan. Ilmarisen vastuuvélka oli 30 204 (30 614) miljoonaa euroa. Vakavaraisuusvastuuvéllassa 28 352 (27 364) miljoonaa euroa ei huomioida osittamatonta lisävakuutusvastuuta 916 (2 195), tasoitusmäärää 917 (1 036) eikä YEL:n mukaisesta perusvakuutuksesta avoimiksi saataviksi jääneitä työeläkevakuutusmaksuja 19 (19) miljoonaa euroa.

Ilmarisen kokonaistulos käyvin arvoin vuoden ensimmäiseltä vuosipuoliskolta oli -729 (1 245) miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli -213 (2 143) miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tulos oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla -718 (1 208) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli -26 (20) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 16 (17) miljoonaa euroa.

VAKUUTUSTOIMINTA

Ilmarisen vakuutuskanta supistui hieman vuoden 2015 loppuun verrattuna. Siirtoliikkeessä Ilmarisen TyEL-vakuutuskanta kasvoi 52 vakuutuksella, mutta siirtyneiden vakuutusten vaikutus maksutuloon oli 7 miljoonaa euroa negatiivinen. YEL-siirtoliikkeessä vakuutuskanta pieneni 80 vakuutuksella, mutta maksutulo kasvoi 0,2 miljoonalla eurolla. Ilmarisen hoidossa oli kesäkuun lopussa 61 558 (61 851 vuoden 2015 lopussa) yrittäjän eläkevakuutusta ja 38 013 (38 354 vuoden 2015 lopussa) työnantajan ottamaa työeläkevakuutusta.

Ilmarisen TyEL-vakuutusten piirissä oli kesäkuun lopussa 473 200 (478 700) vakuutettua työntekijää, mikä on noin 1,1 prosenttia vähemmän kuin vuosi sitten. Tärkein vakuutettujen määrän laskuun vaikuttanut tekijä oli yleinen talous- ja työllisyyskehitys, joka jatkui edelleen heikkona. Ilmarisessa vakuutetun TyEL-palkkasumman arvioidaan vuonna 2016 olevan 16,6 (16,7) miljardia euroa. Vakuutusmaksutulon arvioidaan pysyvän vuonna 2016 lähes ennallaan vuoteen 2015 verrattuna.

Kesäkuun lopussa eläkkeensaajia oli 324 857 (320 494) eli 1,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. TyEL-eläkettä sai 283 902 (280 040) eläkkeensaajaa ja YEL-eläkettä 40 955 (40 454) eläkkeensaajaa. Heille maksetut eläkkeet olivat tammi-kesäkuussa 2 263 (2 198) miljoonaa euroa.

Uusia eläkepäättöksiä tehtiin alkuvuoden aikana yhteensä 11 877 (11 070) kappaletta, mikä oli 7,3 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana. Yhteensä eläkepäättöksiä tehtiin 20 888 (20 823) kappaletta. Uusia kuntoutuspäättöksiä tehtiin 1 380 (1 555).

SIJOITUSTOIMINTA

Ilmarisen sijoitusvarat olivat vuoden 2016 ensimmäisen vuosipuoliskon päättyessä käyvin arvoin yhteensä 35 744 miljoonaa euroa (36 412 miljoonaa euroa 30.6.2015). Sijoitusten tuotto käyville arvoille laskettuna oli -0,6 (6,2) prosenttia. Ensimmäisen vuosineljänneksen tuotto oli -1,4 prosenttia ja toisen neljänneksen 0,8 prosenttia.

Ilmarisen pitkän aikavälin sijoitustuotto pysyi hyvällä tasolla. Laskettuna vuodesta 1997 Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto käyville arvoille on ollut keskimäärin 5,7 prosenttia vuotta kohden. Tämä vastaa 4,0 pro-

sentin vuotuista reaalityttöä. Työeläkemaksun tulevaa kehitystä arvioidessaan Eläketurvakeskus käyttää 3,5 prosentin reaalista tuotto-oletusta.

Korkosijoitusten osuus sijoituskannasta oli 44,7 (48,8) prosenttia ja tuotto käyville arvoille 0,3 (0,8) prosenttia. Niiden markkina-arvo johdannaiset huomioon ottaen oli yhteensä 15 995 (17 751) miljoonaa euroa. Joukkovelkakirjalainojen osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 40,6 (40,7) prosenttia ja tuotto 0,0 (0,7) prosenttia. Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset olivat 280 (1 452) miljoonaa euroa ja niiden osuus sijoitusvarallisuudesta oli 0,8 (4,0) prosenttia. Lainasäämiset muodostivat 3,3 (4,0) prosentin osuuden sijoitusvarallisuudesta ja niiden tuotto oli 1,9 (2,1) prosenttia. Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio oli 0,9 (1,5) vuotta.

Noteerattujen ja noteeraamattomien osakesijoitusten sekä pääomasijoitusten osuus sijoituksista oli 38,6 (36,8) prosenttia. Niiden arvo oli vuoden 2016 ensimmäisen vuosipuoliskon lopussa 13 807 (13 415) miljoonaa euroa. Noteerattujen osakkeiden riskin määrää vähennettiin johdannaisilla 1 585 miljoonalla eurolla. Niiden osuus riskijakaumasta oli 25,6 (30,1) prosenttia. Noteeratuista osakesijoituksista kotimaisten osuus oli 26,2 (28,9) prosenttia. Osakesijoitusten käyvin arvoin laskettu tuotto oli -3,6 (14,0) prosenttia. Noteerattujen osakesijoitusten tuotto oli -5,8 (15,4) prosenttia.

Kiinteistösijoitukset olivat kesäkuun lopussa 4 043 (3 500) miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitusten osuus oli 11,3 (9,6) prosenttia, josta epäsuoria sijoituksia oli 1,4 (1,4) prosenttiyksikköä. Kiinteistösijoitusten kokonaistuotto oli 1,7 (3,0) prosenttia. Suoraan omistettujen kiinteistöjen tuotto oli 1,8 (2,6) prosenttia.

Sijoitusvarallisuuden markkina-arvosta oli ensimmäisen vuosipuoliskon lopussa 5,3 (4,8) prosenttia hyödykesijoituksia, sijoituksia absoluuttisen tuoton rahastoihin sekä muita sijoituksia. Absoluuttisen tuoton rahastoja oli 811 (632) miljoonaa euroa. Absoluuttisen tuoton rahastot tuottivat -1,3 (9,7) prosenttia sitoutuneelle pääomalle.

LIIEKULUT JA HENKILÖSTÖ

Ilmarisen kokonaisliikekulut olivat alkuvuoden aikana 78 (77) miljoonaa euroa. Työeläkemaksuun sisältyvästä maksun hoitokustannusosalla katettavat liikekulut olivat 56 (56) miljoonaa euroa. Hoitokustannustuoton

ja sillä katettavien kulujen erotuksena muodostuva hoitokustannustulos oli 16 (17) miljoonaa euroa. Puolet hoitokulutuloksesta palautetaan takaisin asiakkaille asiakashyvityksinä. Ilmarisen oman toiminnan kustannustehokkuutta mittaavan hoitokulusuhteen arvioidaan olevan tänä vuonna noin 78 prosenttia (76 prosenttia).

Ilmarisessa työssä olevia oli henkilötyövuosina laskettuna tammi-kesäkuun aikana keskimäärin 532 (528). Vakinaisen henkilöstön määrä supistui alkuvuoden aikana selvästi ja määräaikaisissa työsuhteissa olevien määrä taas kasvoi.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Suomen talouden näkymät ovat alkuvuoden aikana hieman parantuneet. Kilpailukyky sopimuksen solmiminen on luonut talouteen ennakoitavuutta ja parantanut varsinkin kotitalouksien luottamusta. Nämä positiiviset muutokset ovat jo näkyneet kotimaisen kysynnän kasvuna. Eryteisesti rakennustoiminta on lähtenyt vahvaan kasvuun ja työttömyyden kasvu näyttää pysähtyneen.

Viennin heikkous on edelleen Suomen talouden vakavana haasteena. Kilpailukyky sopimus ja siihen sisältyvä lupaus uudesta palkanmuodostuksen Suomen mallista luovat odotuksia siitä, että viennin kilpailukyky paranee lähivuosien aikana. Samalla kuitenkin kansainvälisen talouden suuret epävarmuustekijät jarruttavat globaalia investointien kasvua, mikä osaltaan rajoittaa suomalaisyritysten kasvumahdollisuuksia.

Sijoitustoiminnan tulevaisuudennäkymiä leimaa edelleen epävarmuus. Epävarmuutta liittyy niin kansainväliseen politiikkaan kuin myös maailmantalouteen ja Euroopan kehitykseen. Euroopassa merkittäviä epävarmuuden aiheuttajia ovat Britannian kansanäänestystulos EU-jäsenyydestä ja monien suurten eurooppalaisten pankkien vaikeudet. Talouden kasvu on euroalueella edelleen hidasta ja inflaatio alittaa selvästi EKP:n asettaman tavoitteen. Näistä syistä korkotasoa pysyy poikkeuksellisen alhaisena. Matala korkotasoa helpottaa velallisten selviämistä, mutta samalla se kaventaa pankkien korkomarginaaleja ja heikentää varsinkin täysin rahastoitujen eläkejärjestelmien ja vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta. Näissä oloissa korostuu työeläkeyhtiön vahvan vakavaraisuuden merkitys.

Tässä osavuosisiraportissa esitetyt luvut ovat tilintarkastamattomia.